YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (toinen jaosto)
17 päivänä tammikuuta 2001 *

Asiassa T-124/99,

Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi Snc, kotipaikka Ispra (Italia), edustajanaan asianajaja F. Venuti, Busto Arsizio, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto A. Kronshagen, 22 rue Marie-Adélaïde,

kantajana,

vastaan

Euroopan atomienergiayhteisö, edustajanaan Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet H. Speyart ja P. Stancanelli, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta toteamaan, että Euroopan atomienergiayhteisö on vastuussa vahingosta, jota kanta-

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

jalle aiheutui Ispralla 1.—2.6.1992 välisenä yönä sattuneista tulvista, ja että se näin ollen velvoitetaan korvaamaan kyseinen vahinko,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. W. H. Meij sekä tuomarit A. Potocki ja J. Pirrung,

kirjaaja: H. Jung,

on antanut seuraavan

määräyksen

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 Euroopan atomienergiayhteisön tuomioistuimen perussäännön (jäljempänä Euratomin tuomioistuimen perussääntö), jota kyseisen perussäännön 47 artiklan nojalla sovelletaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käytävään menettelyyn, 44 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Vanhentumisaika sopimussuhteen ulkopuolista yhteisön vastuuta koskevissa asioissa on viisi vuotta tapahtumasta, johon korvausvelvollisuus perustuu. Vanhentumisaika keskeytyy, jos asia pannaan vireille yhteisön tuomioistuimessa tai jos vahinkoa kärsinyt sitä ennen esittää asiassa vaatimuksen asianomaiselle

yhteisön toimielimelle. Viimeksi mainitussa tapauksessa asia on 146 artiklan mukaisesti pantava vireille kahden kuukauden kuluessa; 148 artiklan toisen kohdan määräyksiä sovelletaan tarvittaessa."

Asiaa koskevat tosiseikat

2 Ispran kunnassa oli 1.—2.6.1992 välisenä yönä voimakas myrsky, joka aiheutti huomattavia tulvia, jotka vahingoittivat muun muassa kantajan omaisuutta.

3 Kantajan omaisuuteen kohdistunut tulva aiheutui sen jälkeen, kun Ispran kaupungissa kyseisellä kiinteistöllä oleva jätevesiviemäri tulvi yli. Kyseinen avoviemäri kulkee kantajan maiden läpi ja jatkaa matkaa jonkin verran sen jälkeen, minkä jälkeen se jatkuu tunnelissa, joka alittaa rautatien. Tämän jälkeen se liittyy viemäröintiin, joka on kaivettuna maahan Euratomin yhteiseen tutkimuskeskukseen (jäljempänä tutkimuskeskus) kuuluvalla alueella.

4 Kyseinen tulva aiheutti kantajalle huomattavaa vahinkoa, jonka suuruudeksi kantajan pyynnöstä toiminut asiantuntija nimeltään Galleri arvioi 14.10.1993 laatimassaan kertomuksessa 1 245 000 000 Italian liiraa.

5 Kantaja lähetti 17.6.1992 tutkimuskeskukselle kirjatun kirjeen, jossa se vaati korvausta vahingosta, joka oli aiheutunut siitä, että pääviemäri, jonka viemäriputket kulkevat tutkimuskeskuksen mailla, ei ole kyennyt poistamaan käytettyä talousvettä ja sadevettä sen takia, että tutkimuskeskuksen toimesta jätevesiviemärin suuaukolle oli laitettu ritilä, joka oli tukkeutunut virtaavan veden mukanaan kuljettamista jätteistä ja romusta.

6 Tutkimuskeskus vastasi 20.7.1992, että sen virkamiehet toteuttivat tarvittavia tarkistuksia määrittääkseen vahingonkorvausvelvollisuuden olemassaolon kyseisen tulvan takia.

7 Tutkimuskeskuksen vakuutusyhtiö Cigna Insurance Company of Europe SA nosti 22.2.1993 sen jälkeen, kun sen naapurit olivat vedonneet sen korvausvastuuseen, Tribunale di Varesessa kanteen, jossa se vaati suorittamaan teknisen asiantuntijaselvityksen tilojen kunnon toteamiseksi ja kuvailemaan, mitä esineitä oli vahingoittunut ja missä kunnossa ne olivat. Tribunale di Varesen 27.3.1993 antamalla määräyksellä kyseisen asiantuntijaselvityksen tekeminen annettiin Speroni-nimiselle henkilölle, jonka oli toimitettava kertomuksensa 90 päivässä.

8 Speronin laatima asiantuntijakertomus toimitettiin Tribunale di Vareseen 10.5.1995. Kertomuksessa täsmennettiin muun muassa seuraavaa:

"Tapahtumapaikalla kerättyjen tietojen perusteella vaikuttaa siltä, että tulvan aikana rautatien jälkeen sijaitsevan viemärikaivon päällä oli tukeva metalliritilä, joka pysäytti erilaisia veden kuljettamia esineitä (lautoja, runkoja jne.) estäen siten tosiasiallisesti veden pääsyn viemäriin ja aiheuttaen tulvimista."

9 Kantaja nosti 28.2.1996 Tribunale di Varesessa Italian oikeuden mukaisen vahingonkorvauskanteen komissiota vastaan. Tämä asia, jossa komissio on väittänyt, että kanne on jätettävä tutkimatta, oli vireillä vielä silloin, kun komissio toimitti vastineensa nyt käsiteltävänä olevassa asiassa.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

10 Kantaja nosti käsiteltävänä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 21.5.1999 toimittamallaan kannekirjelmällä.

11 Vastineen toimittamisen jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kehotti asianosaisia esittämään huomautuksensa vastineessa esitetyistä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskevista ongelmista ja erityisesti täsmentämään, mitkä niiden mukaan olivat sellaisia asiakirjoja, jotka olivat omiaan keskeyttämään Euratomin tuomioistuimen perussäännön 44 artiklassa määrätyn viiden vuoden vanhentumisajan.

12 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— toteaa, että Euroopan atomienergiayhteisö on vastuussa aiheutuneesta vahingosta

— velvoittaa näin ollen Euroopan atomienergiayhteisön maksamaan kantajalle 1 245 000 000 Italian liiraa lisättynä rahan arvon muutoksella ja koroilla

— toteaa, että annettava tuomio on pantava väliaikaisesti heti täytäntöön

— velvoittaa Euroopan atomienergiayhteisön korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

13 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

14 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 111 artiklassa määrätään, että jos kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi ratkaista asian perustellulla määräyksellä aloittamatta suullista käsittelyä.

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

15 Komissio väittää, että kanne on jätettävä tutkimatta, koska kanneoikeus on vanhentunut. Euratomin tuomioistuimen perussäännön 44 artiklassa määrätään komission mukaan nimittäin sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen perustuvia kanteita koskevasta viiden vuoden vanhentumisajasta alkaen siitä tapahtumasta, jonka perusteella kyseinen vastuu on syntynyt (yhdistetyt asiat 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 ja 5/81, Birra Wührer ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 27.1.1982, Kok. 1982, s. 85, 10 kohta). Käsiteltävänä olevassa asiassa vanhentumisaika on näin ollen alkanut kulua 1.6.1992.

16 Komissio väittää, että kantajan 17.6.1992 päivätty kirje kumoaa sen väitteen, että kantaja sai tiedon aiheutuneesta vahingosta vasta 10.5.1995. Kantaja on nimittäin komission mukaan kyseisessä kirjeessä selvästi todennut vahingon oletetun syyn. Komissio korostaa vielä, että kantajan kansallisen oikeuden mukaan nostamalla kanteella ei ole lykkäävää vaikutusta.

17 Kantaja väittää puolestaan, että se on saanut tiedon kärsimänsä vahingon syystä silloin, kun se sai 10.5.1995 haltuunsa asiantuntija Speronin asiantuntijakertomuksen. Ennen kyseistä päivämäärää sen oli mahdotonta tuntea vahingon aiheuttaneita seikkoja ja näiden seikkojen välistä syy-seuraussuhdetta, koska se toisaalta odotti vilpittömässä mielessä vastaajan pyytämän asiantuntijaselvityksen tulosta ja sillä ei toisaalta ollut pääsyä tutkimuslaitoksen tiloihin.

18 Kantaja korostaa tältä osin seuraavaksi, että oikeuskäytännössä, johon vastaaja viittaa, täsmennetään, että "vahingonkorvauskanteen nostamisen määräaika voi alkaa kulua vasta, kun kaikki vastuun syntymisen perusteena olevat edellytykset täyttyvät" (em. asia Birra Wührer ym. v. neuvosto ja komissio, tuomion 10 kohta). Yhteisön sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu perustuu kolmen tekijän yhdistelmään: luvattomaan tekoon, vahinkoon ja syy-seuraussuhteeseen. Vastuu ei näin ollen toteudu ainoastaan sillä perusteella, että on olemassa luvaton teko. Näin ollen myöskään vanhentumisaika ei ala kulua ainoastaan sen takia, että kyseinen tapahtuma on tapahtunut.

19 Kantaja väittää lopuksi, että tutkimuslaitoksen 20.7.1992 päivättyä kirjettä ja Cigna Insurance Company of Europe SA:n 10.3.1993 esittämällä vaatimuksella aloitettua asiantuntijamenettelyä, joka päättyi siihen, kun Speroni luovutti kertomuksensa 10.5.1995, on pidettävä vanhentumisaikaa lykkäävinä toimenpiteinä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

20 Kuten EY:n perustamissopimuksen 215 artiklasta (josta on tullut EY 288 artikla) ja EY:n tuomioistuimen perussäännön 43 artiklasta, joka on sanamuodoltaan sama kuin Euratomin tuomioistuimen perussäännön 44 artikla, ilmenee, yhteisön sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun syntyminen ja vahingon kärsineen oikeus saada korvausta kärsimästään vahingosta edellyttävät sitä, että yhteisön toimielinten toiminnan luvattomuutta, todellista vahinkoa ja näiden välistä syy-seuraussuhdetta koskevat edellytykset täyttyvät (em. asia Birra Wührer ym. v. neuvosto ja komissio, tuomion 9 kohta).

21 Seuraavaksi on todettava, että Euratomin tuomioistuimen perussäännön 44 artiklan mukaan oikeus nostaa yhteisöä vastaan sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen perustuva kanne vanhenee viidessä vuodessa siitä tapahtumasta, johon korvausvelvollisuus perustuu.

22 Tässä tapauksessa kantajalle vahinkoa aiheuttanut tulva tapahtui 1.—2.6.1992 välisenä yönä.

23 Tämän jälkeen on korostettava, että sellaisen oikeuskäytännön tarkoituksena, johon kantaja viittaa ja jonka mukaan vahingonkorvauskanteen nostamista koskeva vanhentumisaika alkaa kulua vasta sitten, kun korvausvelvollisuuden edellytykset ovat täyttyneet, on ottaa käyttöön peruste, jonka mukaan siinä tapauksessa, että yhteisön vastuu perustuu lainsäädäntötoimeen, vahingonkorvauskanteen kohteena olevan vahingon on täytynyt konkreettisesti aiheutua. Tässä tilanteessa vanhentumisaika ei voi myöskään alkaa ennen kuin kyseisen toimen vahingolliset vaikutukset ovat ilmenneet. Kyseisellä oikeuskäytännöllä ei

hylätä Euratomin tuomioistuimen perussäännön 44 artiklassa määrättyä vahingon aiheuttanutta tapahtumaa — eli tässä tapauksessa 1.—2.6. aiheutunutta tulvaa — koskevaa perustetta, vaan siinä tyydytään näin ollen täsmentämään kyseisen perusteen soveltamisen rajoja siinä käsiteltävänä olevaan asiaan nähden hyvin erilaisessa tapauksessa, että vahingonkorvauskanne on nostettu sellaisen vahingon perusteella, jota kantajille voi aiheutua yhteisön tasolla toteutetun normatiivisen toimen täytäntöönpanosta.

24 Vaikka oletettaisiin, että kyseistä oikeuskäytäntöä sovellettaisiin tässä tapauksessa, on todettava, että ensinnäkään ei ole kiistetty sitä, että kantajan kärsimän vahingon aiheuttanut tulva aiheutui 1.—2.6.1992 välisenä yönä ja että vahinko syntyi välittömästi. Seuraavaksi on todettava, että 17.6.1992 päivätystä kirjeestä, jonka kantaja lähetti tutkimuslaitokselle, ilmenee, että kantaja katsoi jo tuohon aikaan, että sillä oli riittävä tieto vastuun perustana olevia kolmea edellytystä koskevista seikoista voidakseen esittää yhteisölle korvausvaatimuksen. Se, että kantaja on kyseisen kirjeen lähettäessään katsonut, ettei sillä vielä ollut tiedossaan kaikkia seikkoja, joiden perusteella se voisi osoittaa oikeudellisesti riittävällä tavalla yhteisön vastuun tuomioistuinmenettelyssä, ei kuitenkaan estä vanhentumisaikaa kulumasta. Jos näin olisi, sekoitettaisiin toisiinsa vanhentumisajan alkamista koskeva menettelyllinen kriteeri ja vastuun syntyedellytysten täyttyminen, jonka voi lopullisesti ratkaista ainoastaan asiaa käsittelevä tuomioistuin arvioidessaan pääasiaa.

25 Kantajan niiden väitteiden osalta, jotka koskevat vanhentumisajan keskeytymistä, on todettava, että vanhentumisaika voidaan Euratomin tuomioistuimen perussäännön 44 artiklan mukaan keskeyttää joko nostamalla kanne yhteisön tuomioistuimessa tai esittämällä tätä ennen vaatimus asianomaiselle toimielimelle, jolloin tässä viimeksi mainitussa tapauksessa vanhentuminen ei kuitenkaan keskeydy, jos vaatimusta ei seuraa kanne niitä määräaikoja noudattaen, jotka määräytyvät tapauksesta riippuen EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) ja EY:n perustamissopimuksen 175 artiklan (josta on tullut EY 232 artikla) perusteella, jotka vastaavat Euratomin perustamissopimuksen 146 ja 148 artiklaa, joihin puolestaan viitataan Euratomin tuomioistuimen perussäännön edellä mainitussa artiklassa (asia 11/72, Giordano v. komissio, tuomio 5.4.1973, Kok. 1973, s. 417, 6 kohta ja asia T-106/98, Fratelli Murri v. komissio, määräys 4.8.1999, Kok. 1999, s. II-2553, 29 kohta).

26 Niitä kirjeitä ja toimenpiteitä, joihin kantaja on vedonnut, ei voida selvästikään pitää yhteisöjen tuomioistuimelle tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle osoitettuna kannekirjelmänä. Komissiolle osoitettujen toimenpiteiden jälkeen ei myöskään ole nostettu kannetta tätä varten tarkoitetussa määräajassa. Vanhentumisaikaa, joka alkoi 2.6.1992, ei näin ollen ole missään vaiheessa keskeytetty Euratomin tuomioistuimen perussäännön 44 artiklan mukaisesti (ks. tämänsuuntaisesti em. asia Fratelli Murri v. komissio, määräyksen 30 kohta).

27 Lisäksi on todettava, että käsiteltävänä olevassa asiassa kantaja olisi voinut vielä nostaa vahingonkorvauskanteen Euratomin tuomioistuimen perussäännön 44 artiklassa määrätyssä määräajassa sen jälkeen, kun se oli 10.5.1995 saanut Speronin asiantuntijakertomuksen, mutta että se ei tuolloin katsonut aiheelliseksi tehdä näin vaan päätti aloittaa asiassa oikeudenkäynnin kansallisessa tuomioistuimessa.

28 Edellä esitetyt seikat osoittavat, että käsiteltävänä oleva kanne, joka on nostettu 21.5.1999, on nostettu selvästi vanhentumisajan päättymisen jälkeen, koska kyseinen aika on päättynyt 2.6.1997. Kanne on näin ollen jätettävä tutkimatta, koska se ei selvästikään täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä.

Oikeudenkäyntikulut

29 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian ja komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, kantaja on velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) **Kanne jätetään tutkimatta.**

2) **Kantaja velvoitetaan vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan komissiolle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.**

Annettiin Luxemburgissa 17 päivänä tammikuuta 2001.

H. Jung

kirjaaja

A. W. H. Meij

jaoston puheenjohtaja